

Najbardziej znane publikacje *Przeglądu Geologicznego* z lat 1996–2003 (na podstawie bazy *Scopus*^{TM})

Grzegorz Racki*

Łamy *Przeglądu Geologicznego* służyły już do przedstawienia najbardziej docenianych w światowej społeczności naukowej polskich publikacji z kręgu szeroko pojmowanych nauk geologicznych (np. Racki, 2001). Zakłada się, że odzwierciedlają to powołania na te prace przez innych badaczy, będące przejawem efektywnego udziału w międzynarodowym transferze wiedzy (patrz dyskusja w Garfield, 1979).

Motywy cytowań bywają jednak złożone i podatne na różnorakie subiektywne czynniki, a zatem i konkretne liczby należy traktować z ostrożnością jako pośredni miernik wartości naukowej publikacji (Leimu & Koricheva, 2005).

Podstawą tego typu analiz statystyczno-porównawczych literatury naukowej były dotąd wielodziedzinowe rejestry bibliograficzne filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej (*Institute for Scientific Information, ISI*), należącego do koncernu *Thompsona*, a przede wszystkim *Science Citation Index Expanded (SCI Ex)*, rejestrujący ponad 6300 czasopism z zakresu nauk przyrodniczych i technicznych. Jak już anonsowałem (Racki, 2005), w listopadzie 2004 r. międzynarodowy koncern wydawniczy *Elsevier B.V.* udostępnił sieciowo — w ramach promocji bezpłatnie — starannie przygotowany i bardzo dobrze rozwiązany dla użytkownika, największy bank abstraktów i cytowań *Scopus*^{TM} (www.info.scopus.com/index.shtml). Jest to rejestr aż 14 000 recenzowanych czasopism z kręgu nauk przyrodniczych, technicznych i społecznych, reprezentujących 4000 wydawców z całego świata — około 60% tytułów jest spoza USA. Z polskich periodyków geologicznych obecna jest większość znaczących i ukazujących się regularnie tytułów zawierających artykuły recenzowane (poza *Annales Societatis Geologorum Poloniae*), choć indeksowanych na razie w różnym zakresie czasowym. W ciągu tego roku pełne opisy bibliograficzne (abstrakt + cytowana literatura) zostaną jednak uzupełnione począwszy od rocznika 1996.

Tak szeroko zakrojony zakres indeksowania światowego czasopiśmiennictwa naukowego odgrywa szczególnie dużą rolę w naukach geologicznych ze względu na ich w dużej mierze regionalne znaczenie. Po raz pierwszy można zatem wyłowić artykuły o największym zasięgu oddziaływania w tematyce geologii Polski, które nie były w ogóle zauważalne w bazie amerykańskiej, silnie zdominowanej przez literaturę anglosaską — dotyczy to też najbardziej docenianych artykułów z *Przeglądu Geologicznego* (por. Racki, 2005). W niniejszym artykule na podstawie przeszukania bazy *Scopus* przedstawiono najczęściej cytowane artykuły z tego popularnego miesięcznika, opublikowane w latach 1996–2003, jak też ich pozycję wśród najbardziej znanych prac geologicznych polskich autorów. Co więcej, w celach testowych zostały porównane liczby cytowań uzyskanych przez poszczególne publikacje w rejestrach

Scopus i *SCI Ex* oraz w ogólnie dostępnej naukowej wyszukiwarce internetowej *Google Scholar*.

Zasady klasyfikacji

Podkreślałem wielokrotnie (np. Racki, 1997, 2001, 2003), że opracowania bibliometryczne na podstawie *SCI Ex* kumulują w sobie wszystkie wady rejestrów *ISI*, takie jak zawężenie analizy wyłącznie do artykułów i powołań w periodykach arbitralnie zaliczonych do wiodących w nauce światowej czy z konieczności sztuczny podział obszaru nauki na dziedziny (tematyczne pogrupowanie czasopism). Niekiedy pomijane lub błędnie zapisywane są polskie afiliacje autorów w trakcie rejestrowania artykułu przez *ISI* — pomyłki dotyczą też skróconego zapisu bibliograficznego cytowanej literatury, ale często jest to wina autorów publikacji.

Mimo generalnie krótszego okresu rejestracji *Scopus* redukuje wiele tych słabości poprzez wyżej podkreślany, ogólnościowy zasięg zbioru rejestrowanych źródeł i pełny zapis bibliograficzny cytowanej publikacji (tzn. zawierający wykaz wszystkich współautorów i pełny tytuł). Poniższe zestawienia zostały opracowane na podstawie przeglądu zbioru prac zarejestrowanych w bazie *Scopus* do końca czerwca br.:

- opublikowanych w *Przeglądzie Geologicznym* (tab. 1);
- jak też z zakresu nauk o Ziemi, wyodrębnionego na podstawie afiliacji autorów bądź współautorów, którzy podali, że ich instytucja macierzysta mieści się w Polsce. Polski zbiór dodatkowo zawężono do czasopiśmiennictwa geologicznego, eliminując przede wszystkim publikacje z kręgu tematyki środowiskowej, klimatologicznej i astrofizycznej. Stwierdziłem tu jednak przypadki pomijania polskich adresów, toteż — mimo uzupełnień — prezentowany wykaz najczęściej cytowanych polskich prac może być niekompletny.

Tab. 1. Zestawienie roczne indeksowania *Przeglądu Geologicznego* w bazie *Scopus*

Rocznik <i>Przeglądu Geologicznego</i>	Liczba dokumentów w bazie <i>Scopus</i>
1995 i wcześniejsze	93
1996	152
1997	105
1998	159
1999	128
2000	124
2001	120
2002	92
2003	151
2004	166
I–VI 2005	78

*Wydział Nauk o Ziemi, Uniwersytet Śląski, ul. Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec

Zastosowano bardziej złożoną metodykę bibliometryczną, lepiej odzwierciedlającą udział polskich geologów w międzynarodowym obiegu informacji naukowej (Racki, 2001):

□ Podstawę klasyfikacji stanowiła zredukowana liczba cytowań — po odjęciu samocytowań przez autora(ów) z Polski. Nie pomijano jednak samocytowań przez współautorów zagranicznych.

□ Uwzględniono tylko te prace zespołowe, w których udział polskich badaczy wynosi co najmniej 20%.

□ Zestawienie ograniczono do lat 1996–2003, gdyż od 1996 r. jest w miarę pełna rejestracja *Przeglądu Geologicznego* w *Scopusie* (w sumie 880 publikacji; patrz tab. 1), a ponadto umożliwia to bezpośrednie porównanie z liczbą cytowań w elitarnym *SCI Ex*.

Reasumując, oba indeksy cytowań mają swoje wady i zalety, ale przewaga indeksu cytowań *Elseviera* jest bezsporna (por. Racki, 2005; patrz też <http://www.libraryjournal.com/article/CA491154.html>). Inne atuty ma akademicka wyszukiwarka *Google'a*. Choć posiada ona dostęp do znacznie mniejszej liczby recenzowanych periodyków, to reje-

struje też powołania w książkach, niepublikowanych rozprawach, abstraktach konferencyjnych i raportach udostępnianych przez placówki naukowe w Internecie.

Wyniki

Dziesięć najbardziej znanych publikacji *Przeglądu Geologicznego* uzyskało co najmniej 9 cytowań *sensu stricto*, ale zdecydowanie wyróżniają się wśród nich dwa artykuły N. Oszczycki z Uniwersytetu Jagiellońskiego na temat miocenu zapadliska przedkarpackiego (tab. 2). Niezależnie od języka, uzyskały one ponad 30 tego typu cytowań i całkiem niespodziewanie plasują się na 5. i 14. miejscu w rankingu najbardziej znanych polskich publikacji (tab. 3)! Z drugiej strony, tylko dzięki bazie *Scopus* można było te *stricto* regionalne „hity” rozpoznać, gdyż w *SCI Ex* zarejestrowano tylko po kilka powołań na nie. Co ciekawe, właśnie różnorodne wątki karpacko-miocięńskie zdecydowanie przeważają wśród znanych artykułów *Przeglądu Geologicznego*, co wskazuje na popularność tej pro-

Tab. 2. Artykuły z *Przeglądu Geologicznego* z lat 1996–2003 o największej liczbie cytowań odnotowanych w bazie *Scopus*^{TM} do końca czerwca 2005 (por. tab. 2 w Racki, 2005) oraz porównanie z danymi z *SCI Expanded* i *Google Scholar* (Beta)

Lp.*	Autor(zy) (i tylko pierwsi współautorzy zagraniczni) [afiliacja]	Tytuł publikacji	Rok (miesiąc), tom, strony	Zredukowana liczba cytowań w bazie <i>Scopus</i> **	Liczba cytowań <i>sensu lato</i> w: <i>Scopus</i> / <i>SCI Ex</i> / <i>Google</i> ***
1.	OSZCZYPKO N. [UJ]	<i>Miocenska dynamika polskiej części zapadliska przedkarpackiego</i>	1996 (X), 44, 1007–1018	41	46/8/6
2.	OSZCZYPKO N. [UJ]	<i>The early-middle Miocene Carpathian peripheral foreland basin (Western Carpathians, Poland)</i>	1997 (X/2), 45, 1054–1063	34	42/11/3
3.	POŻARYSKI W. [PIG]	<i>Tektonika powaryscyjska obszaru świętokrzysko-lubelskiego na tle struktury podłoża</i>	1997 (XII), 45, 1265–1270	21	22/4/0
4.	KRZYWIEC P., JOCHYM P. [PIG; IFJ]	<i>Charakterystyka miocenijskiej strefy subdukcji Karpat polskich na podstawie wyników modelowań ugięcia litosfery</i>	1997 (VIII), 45, 785–792	17	21/6/0
5.	KRZYWIEC P. [PIG]	<i>Large-scale tectono-sedimentary middle Miocene history of the central and eastern Polish Carpathian Foredeep Basin — results of seismic data interpretation</i>	1997 (X/2), 45, 1039–1053	16	19/6/2
6.	ŚWIDROWSKA J., HAKENBERG M. [PAN-ING]	<i>Subsydencja i początki inwersji bruzdy śródpolskiej na podstawie analizy map miąższości i litofacji osadów górnokredowych</i>	1999 (I), 47, 61–68	11	12/3/1
7.	ŻABA J. [UŚ]	<i>Późnkarbońska aktywność przesuwcza strefy granicznej bloków górnośląskiego i małopolskiego</i>	1996 (II), 44, 173–180	11	14/4/0
8.	ZUCHIEWICZ W. [UJ]	<i>Reorientacja pola naprężeń w polskich Karpatach zewnętrznych w świetle wstępnych wyników analizy ciosu</i>	1997 (I), 45, 105–109	10	12/2/0
9.	CZEPIEC I., KOTARBA M.J. [AGH]	<i>Paleoecology and organic matter in the Late Badenian and Early Sarmatian marine basin of the Polish part of the Carpathian Foredeep</i>	1998 (VIII/2), 46, 732–736	9	11/1/0
10.	GARECKA M., MARCINIEC P., OLSZEWSKA B., WÓJCIK A. [PIG]	<i>Nowe dane biostratygraficzne oraz próba korelacji utworów miocenijskich w podłożu Karpat Zachodnich</i>	1996 (V), 44, 495–501	9	15/1/0

*przy jednakowej liczbie cytowań zredukowanych wyżej klasyfikowano publikacje wydane później

**bez samocytowań przez autora(ów) z Polski, ale z samocytowaniami przez współautorów zagranicznych

***w liczbie cytowań *sensu lato* samocytowania zostały uwzględnione

INSTYTUCJONALNA AFILIACJA AUTORÓW

AGH — Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska, Kraków;

IFJ — Instytut Fizyki Jądrowej, Kraków;

PAN-ING — Polska Akademia Nauk, Instytut Nauk Geologicznych, Warszawa–Kraków–Wrocław;

PIG — Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa–Kraków–Wrocław–Kielce;

UJ — Uniwersytet Jagielloński, Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, Instytut Nauk Geologicznych, Kraków;

UŚ — Uniwersytet Śląski, Wydział Nauk o Ziemi, Sosnowiec.

Tab. 3. Polskie publikacje z lat 1996–2003 w dziedzinie nauk o Ziemi o najwyższej liczbie cytowań wg *Scopus*^{TM} do końca czerwca 2005 i porównanie z danymi z *SCI Expanded* i *Google Scholar (Beta)*; objaśnienia patrz tab. 2.

Lp.*	Autor(zy) (i tylko pierwsi współautorzy zagraniczni) [afiliacja]	Tytuł publikacji	Czasopismo, rok (miesiąc), tom, strony	Zredukowana liczba cytowań (średnia cytowań/rok)	Liczba cytowań w: <i>Scopus</i> / <i>SCI Ex</i> / <i>Google</i>
1.	EBERL D.D., DRITS V.A., ŚRODOŃ J. [PAN-ING]	<i>Deducing growth mechanisms for minerals from the shapes of crystal size distributions</i>	AMERICAN JOURNAL OF SCIENCE 1998 (VI), 298, 499–533	51 (7,3)	57/50/39
2.	LUO Z.X., CIFELLI R.L., KIELAN-JAWOROWSKA Z. [PAN-IP]	<i>Dual origin of tribosphenic mammals</i>	NATURE 2001 (I), 409 (6816), 53–57	49 (11,1)	52/49/54
3.	THYBO H., PERCHUĆ E. [PAN-IG]	<i>The seismic 8-degrees discontinuity and partial melting in continental mantle</i>	SCIENCE 1997 (III), 275, 1626–1629	44 (5,3)	48/45/22
4.	DRITS V., ŚRODOŃ J., EBERL D.D. [PAN-ING]	<i>XRD measurement of mean crystalline thickness of illite and illite/smectite — reappraisal of the Kubler index and the Scherrer equation</i>	CLAYS AND CLAY MINERALS 1997 (I), 45, 461–475	43 (5,1)	50/51/15
5.	OSZCZYPKO N. [UJ]	<i>Miocenska dynamika polskiej części zapadliska przedkarpacciego</i>	PRZEGLĄD GEOLOGICZNY 1996 (X), 44, 1007–1018	41 (4,7)	46/8/6
6.	CHEDDADI R. i 8 innych w tym MAMAKOWA K., GRANOSZEWSKI W. [PAN-IB]	<i>Was the climate of the Eemian stable? A quantitative climate reconstruction from seven European pollen records</i>	PALAEOGEOGRAPHY, PALAEOCLIMATOLOGY, PALAEOECOLOGY 1998 (X), 143, 73–85	40 (6,0)	41/36/28
7.	RACKI G. [UŚ]	<i>Frasnian-Famennian biotic crisis: undervalued tectonic control?</i>	PALAEOGEOGRAPHY, PALAEOCLIMATOLOGY, PALAEOECOLOGY 1998 (VIII), 141, 177–198	40 (5,9)	50/42/31
8.	LUO Z.X., KIELAN-JAWOROWSKA Z., CIFELLI R. [PAN-IP]	<i>In quest for a phylogeny of Mesozoic mammals</i>	ACTA PALAEOONTOLOGICA POLONICA 2002 (II), 47, 1–78	39 (11,7)	40/33/35
9.	KIESSLING W., FLÜGEL E., GOLONKA J. [UJ]	<i>Paleoreef maps: evaluation of a comprehensive database on Phanerozoic reefs</i>	AAPG BULLETIN 1999 (X), 83, 1552–1587	39 (6,9)	46/40/29
10.	DRITS V.A., EBERL D.D., ŚRODOŃ J. [PAN-ING]	<i>XRD measurement of mean thickness, thickness distribution and strain for illite and illite-smectite crystallites by the Bertaut-Warren-Averbach technique</i>	CLAYS AND CLAY MINERALS 1998 (II), 46, 38–50	39 (5,3)	48/39/16
11.	GUTERCH A., GRAD M., THYBO H., KELLER G.R. [PAN-IG; UW]	<i>POLONAISE '97 — an international seismic experiment between Precambrian and Variscan Europe in Poland</i>	TECTONOPHYSICS 1999 (XII), 314, 101–121	38 (6,9)	59/31/21
12.	KRYZA R., PIN C., VIELZEUF D. [UWr.]	<i>High-pressure granulites from the Sudetes (South-West Poland) — evidence of crustal subduction and collisional thickening in the Variscan Belt</i>	JOURNAL OF METAMORPHIC GEOLOGY 1996 (VII), 14, 531–546	35 (3,9)	39/30/17
13.	BRUECKNER H.K., BLUSZTAJN J., BAKUN-CZUBAROW N. [PAN-ING]	<i>Trace-element and Sm-Nd age zoning in garnets from peridotites of Caledonian and Variscan mountains and tectonic implications</i>	JOURNAL OF METAMORPHIC GEOLOGY 1996 (I), 14, 61–73	35 (3,7)	35/29/15
14.	OSZCZYPKO N. [UJ]	<i>The early-middle Miocene Carpathian peripheral foreland basin (Western Carpathians, Poland)</i>	PRZEGLĄD GEOLOGICZNY 1997 (X), 45, 1054–1063	33 (4,3)	40/11/3
15.	O'BRIEN P.J. i 5 innych, w tym ŻEŁAŻNIEWICZ A., KRYZA R. [PAN-ING; UW]	<i>Petrological and isotopic studies on Paleozoic high-pressure granulites, Góry Sowie Mts, Polish Sudetes</i>	JOURNAL OF PETROLOGY 1997 (IV), 38, 433–456	33 (4,0)	36/32/15
16.	VAN WEES J.D. i 9 innych, w tym DADLEZ R., NARKIEWICZ M. [PIG]	<i>On the origin of the Southern Permian Basin, Central Europe</i>	MARINE AND PETROLEUM GEOLOGY 2000 (I), 17, 43–59	32 (5,9)	35/19/19

Lp.*	Autor(zy) (i tylko pierwsi współautorzy zagraniczni) [afiliacja]	Tytuł publikacji	Czasopismo, rok (miesiąc), tom, strony	Zredukowana liczba cytowań (średnia cytowań/rok)	Liczba cytowań w: <i>Scopus</i> / <i>SCI Ex</i> / <i>Google</i>
17.	KOWALEWSKI M., GOODFRIEND G.A., FLESSA K.W. [PAN-IP]	<i>High-resolution estimates of temporal mixing within shell beds: the evils and virtues of time-averaging</i>	<i>PALEOBIOLOGY</i> 1998 (VIII), 24, 287–304	32 (4,7)	38/40/39
18.	CYMERMAN Z., PIASECKI M.A.J., SESTON R. [PIG]	<i>Terranes and terrane boundaries in the Sudetes, northeast Bohemian Massif</i>	<i>GEOLOGICAL MAGAZINE</i> 1997 (IX), 134, 717–725	32 (4,2)	40/20/12
19.	PHARAOH T.C., ENGLAND R.W., VERNIERS J., ZELAŻNIEWICZ A. [PAN-ING]	<i>Introduction: Geological and geophysical studies in the Trans-European Suture Zone</i>	<i>GEOLOGICAL MAGAZINE</i> 1997 (IX), 134, 585–590	31 (4,0)	31/25/10
20.	GOSLAR T., ARNOLD M., TISNERAT- LABORDE N., CZERNIK J., WIĘCKOWSKI K. [PŚ; PAN- IGiPZ]	<i>Variations of Younger Dryas atmospheric radiocarbon expli- cable without ocean circulation changes</i>	<i>NATURE</i> 2000 (II), 403, 877–880	29 (5,4)	34/30/23
21.	ŚRODA P. [PAN-IG]	<i>P- and S-wave velocity model of the southwestern margin of the Precambrian East European Cra- ton; POLONAISE '97, profile P3</i>	<i>TECTONOPHYSICS</i> 1999 (XII), 314, 175–192	29 (5,3)	32/15/5
22.	JENSEN S.L., JANIK T., THYBO H. [PAN-IG]	<i>Seismic structure of the Palae- ozoic Platform along POLONAISE '97 profile P1 in northwestern Poland</i>	<i>TECTONOPHYSICS</i> 1999 (XII), 314, 123–143	29 (5,3)	34/13/9
23.	LITT T. i 9 innych, w tym GOSLAR T., BAŁAGA K., RAŁSKA-JASIEWICZOWA M. [PŚ; PAN-IB; UMCS]	<i>Correlation and synchronisation of lateacial continental sequen- ces in northern central Europe based on annually laminated lacustrine sediments</i>	<i>QUATERNARY SCIENCE REVIEWS</i> 2001 (V), 20, 1233–1249	28 (5,5)	29/26/20
24.	STRZYSZCZ Z., MAGIERA T., HELLER F. [PAN-IPiŚ]	<i>The influence of industrial emis- sions on the magnetic susceptibi- lity of soils in Upper Silesia</i>	<i>STUDIA GEOPHYSICA ET GEODAEITICA</i> 1996 (VII), 40, 276–286	28 (3,1)	32/27/18
25.	HELLER F., STRZYSZCZ Z., MAGIERA T. [PAN-IPiŚ]	<i>Magnetic record of industrial pollution in forest soils of Upper Silesia, Poland</i>	<i>JOURNAL OF GEOPHYSICAL RESEARCH B: SOLID EARTH</i> 1998 (VIII), 103, 17767–17774	26 (3,9)	28/23/18

*przy jednakowej liczbie cytowań zredukowanych wyżej klasyfikowano publikacje wydane później, a w następnej kolejności uwzględniano wyższą liczbę cytowań w *SCI Ex*

INSTYTUCJONALNA AFILJACJA AUTORÓW (tylko uzupełnienie do tab. 2)

PAN — Polska Akademia Nauk; IB — Instytut Botaniki, Kraków; IG — Instytut Geofizyki, Warszawa; IGiPZ — Instytut Geografii i Przemysłowego Zagospodarowania, Warszawa; IP — Instytut Paleobiologii, Warszawa; IPiŚ — Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska, Zabrze; PŚ — Politechnika Śląska, Wydział Matematyczno-Fizyczny, Instytut Fizyki, Gliwice; UMCS — Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Biologii i Nauk o Ziemi, Instytut Nauk o Ziemi, Lublin; UW — Uniwersytet Warszawski, Wydział Fizyki, Instytut Geofizyki;

blematyki w polskim czasopiśmiennictwie. Istotne urozmaicenie stanowią tylko opracowania tektoniki innych regionów, czego egzemplifikacją jest sklasyfikowany na 3. pozycji artykuł przeglądowy W. Pożaryskiego, poświęcony obszarowi świętokrzysko-lubelskiemu. Patrząc na najczęściej cytowane nowsze artykuły, z lat 2001–2003, należy prognozować, iż w niedalekiej przyszłości zakres tematyczny może ulec znacznemu rozszerzeniu — na przykład praca Z. Alexandrowicz (2003) na temat ochrony polskiego dziedzictwa geologicznego doczekała się już 8 cytowań.

Na liście 25 najczęściej cytowanych polskich publikacji, ułożonej na podstawie bazy *Scopus* (tab. 3), można znaleźć wiele artykułów z renomowanych czasopism zagranicznych, zapowiadających się obiecująco już wcześniej w *SCI Ex* (tab. 2 w Racki, 2001). Bardzo dobre noto-

wania mają też prace wówczas niedostrzeżone lub całkiem nowe. Sukcesy święcą nieprzerwanie artykuły współautorstwa J. Środonia, poświęcone krystalochemii minerałów ilastych. Zdecydowanie największy polski wyczyn z drugiej połowy lat 90. XX w. stanowi jednak interdyscyplinarne studium zespołu pod kierunkiem T. Goslarsa nad warwami osadami jeziora Gościąg k. Włocławka (125 cytowań artykułu w *Nature* z 1995 r.). Podobne osiągnięcie międzynarodowe stało się obecnie udziałem Z. Kielan-Jaworowskiej, współautorki 39-krotnie cytowanej pracy o ewolucji ssaków, opublikowanej w 2002 r. w *Acta Palaeontologica Polonica*, która spełniła surowe warunki *ISI* dotyczące *highly cited papers* (tzn. należy do 1% najczęściej cytowanych publikacji z dziedziny nauk o Ziemi; patrz www.app.pan.pl/ESI-notification.htm).

Uwagi końcowe

Porównanie liczb cytowań z obu podstawowych baz danych ukazuje, że różnice są nieraz dość znaczne, częściej na korzyść bazy *Scopus*, zwłaszcza w przypadku prac regionalnych (np. trzy artykuły w *Tectonophysics*; tab. 3).

Jak wspomniałem na wstępie, nie należy jednak liczb cytowań i miejsc w prezentowanym rankingu traktować literalnie, a tylko jako przesłankę do wyodrębnienia czołówki użytecznych publikacji, chętnie wykorzystywanych w pracach innych autorów. We wstępnym szacowaniu tak rozumianego poziomu oddziaływania (sukcesu) artykułu, szczególnie z renomowanych czasopism, mogą być na ogół pożyteczne nawet i wyniki przeszukiwań *Google Scholar*. Liczby internetowych cytowań są zwykle znacznie niższe — zwłaszcza w przypadku opracowań geologiczno-regionalnych. Sztandarowe artykuły *Przeglądu Geologicznego* z lat 1996–2003, osiągające w bazie *Scopus* 40 cytowań *sensu lato*, stanowią najbardziej rażący wyjątek od ww. reguły (patrz tab. 2) i wskazują na trudne do przecenienia walory bibliometryczne (i komercyjne) najnowszego produktu *Elseviera*. Jest to zarazem unaocznienie czołowej roli *Przeglądu Geologicznego* w polskiej literaturze geologicznej (por. dyskusja w Racki 1997, 2003), gdyż porównywalnych osiągnięć nie odnotował ostatnio żaden inny polski periodyk za wyjątkiem *Acta Palaeontologica Polonica* (20 cytowań nie przekroczył nawet lider z *Acta Geologica Polonica* — praca zespołu B. Studenckiej z 1998 r.).

Spektrum tematyczne polskich „hitów” na forum międzynarodowym jest niezmiernie szerokie, z dużym udziałem problematyki tektoniczno-geofizycznej (i wiodącą rolą projektu POLONAISE'97), sudeckiej i czwartorzędowej

(por. Racki, 2001). Istotne *novum* to dwie publikacje autorów z Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska PAN — Z. Strzyszcza i T. Magiery — dotyczące kwestii podatności magnetycznej i zanieczyszczonej gleb. I właśnie ten geologiczny kierunek jest bardzo perspektywiczny (Racki, 2003), o czym świadczy duża poczytność wielu polskich publikacji z zakresu nauk środowiskowych, np. o występowaniu i specjacji chromu w przyrodzie (Kotaś & Stasicka, 2000; 74 cytowania).

Literatura

- ALEXANDROWICZ Z. 2003 — Ochrona dziedzictwa geologicznego Polski w koncepcji europejskiej sieci geostanowisk. *Prz. Geol.*, 51: 224–230.
- GARFIELD E. 1979 — Citation Indexing — Its Theory and Application in Science, Technology and Humanities. J. Wiley, New York.
- GOSLAR T., ARNOLD M., BARD E., KUC T., PAZDUR M.F., RALSKA-JASIEWICZOWA M., RÓŻAŃSKI K., TISNERAT N., WALANUS A., WICIK B. & WIĘCKOWSKI K. 1995 — High-concentration of atmospheric C¹⁴ during the younger Dryas cold episode. *Nature*, 377: 414–417.
- KOTAŚ J. & STASICKA Z. 2000 — Chromium occurrence in the environment and methods of its speciation. *Environmental Pollution*, 107: 263–283.
- LEIMU R. & KORICHEVA J. 2005 — What determines the citation frequency of ecological papers? *Trends in Ecology*, 28–32.
- RACKI G. 1997 — Ranking polskich periodyków geologicznych. *Prz. Geol.*, 45: 151–156.
- RACKI G. 2001 — Najczęściej cytowane polskie publikacje z dziedziny nauk o Ziemi z lat 90. (na podstawie *National Citation Reports — Poland* 1999). *Prz. Geol.*, 49: 584–590.
- RACKI G. 2003 — Komu bliżej do Filadelfi? *Prz. Geol.*, 51: 380–387.
- Science** Citation Index Expanded Institute for Scientific Information, Thompson Scientific, Philadelphia.
- Scopus™** — Elsevier B.V., Amsterdam.
- STUDENCKA B., GONTSHAROVA I.A. & POPOV S.V. 1998 — The bivalve faunas as a basis for reconstruction of the Middle Miocene history of the Paratethys. *Acta Geol. Polon.*, 48: 285–342.